

Jan
VINKEN

Maarten
WAALS

René
BOETSELAERS

Frans
VERBERNE

EEN DAAN BLOMMERS FILM

BURGEMEESTERSMOORD

DE PRIJS VOOR VRIJHEID

KORTE OORLOGSVERRHALEN

VOORWOORD

In dit boekje vindt u een bijzondere verzameling korte oorlogsverhalen die zowel in de film 'Burgemeestersmoord' te zien zijn, als verhalen van scènes die wel opgenomen zijn maar helaas niet in de uiteindelijke montage van de film zijn meegenomen. Deze verhalen ondersteunen de film en geven een uniek inblik in de wereld van oorlog en de impact die de Tweede Wereldoorlog heeft gehad op de levens van mensen.

De film 'Burgemeestersmoord' neemt ons mee naar een donkere tijd, waarin conflicten en strijd aan de orde van de dag waren. De verhalen die hierin verteld worden, tonen de moed en het doorzettingsvermogen van mensen die geconfronteerd werden met onvoorstelbare situaties. Door deze verhalen te delen, hopen we een eerbetoon te brengen aan de slachtoffers en helden die hun leven hebben gegeven voor vrijheid en vrede.

Wij hopen dat deze verhalen u zullen inspireren en u laten nadenken over de waarde van vrede en vrijheid. En dat we nooit vergeten wat er in het verleden is gebeurd, zodat we kunnen blijven werken aan een betere toekomst voor iedereen.

Gerard Verdonschot

Voorzitter productieteam Burgemeestersmoord

HOOFDSPONSOR

BURGEMEESTERSMOORD

De film 'Burgemeestersmoord' vertelt het aangrijpende verhaal van burgemeester Piet Smulders van Someren en burgemeester Willem Wijnen van Asten, beiden actief in het verzet tijdens de oorlog. De liquidatie van twee landwachters in Gemert door het verzet is de aanleiding voor een wraakactie van de SS. Op de fatale avond van 14 augustus 1944 pakt een Nederlands moordcommando de burgemeesters en de anti-Duitse ondernemer Frans Eijsbouts op. In een auto reden ze over de Kanaaldijk richting Weert. Tussen Sluis 12 en Sluis 13 stopte de chauffeur plotseling en riep hij 'panne'. Smulders, Wijnen en Eijsbouts moesten uitstappen en voor de auto gaan staan. Vrijwel direct werd er geschoten. Beide burgemeesters overleden ter plekke. Eijsbouts raakte gewond aan zijn arm, rolde van de berm af de sloot in en hield zich dood.

De moord op de burgemeesters maakte deel uit van een serie moordaanslagen door Nederlandse SS'ers tussen september 1943 en september 1944. De codenaam was Aktion Silbertanne. Het waren represailles voor aanslagen op vooral Nederlandse collaborateurs en hadden steun van Duitse officieren. Voor elke door het verzet omgebrachte collaborateur moesten drie Nederlanders met enig aanzien vermoord worden. De aanslagen op 56 slachtoffers vonden plaats in het hele land. 45 mensen overleefden het niet.

Piet Smulders

Willem Wijnen

non-food concepts

kennis
van
zaken

HOE ONTSTOND HET IDEE

voor een film over de burgemeestersmoord?

De moord op de burgemeesters Wijnen en Smulders is bij de meeste inwoners van Asten, Someren en de kerkdorpen bekend. Wat het verhaal erachter is, weten maar weinig mensen. Dat moest veranderen.

Eén van de doelen van Stichting Wehrmachthuisje Someren-Heide is het verzamelen en vertellen van oorlogsverhalen. Dit doen de vrijwilligers onder andere door rondleidingen te geven in hun minimuseum, lezingen te organiseren en QR-codes te plaatsen bij monumenten. Oorlogsverhalen visualiseren is een prima manier om verhalen te vertellen. Dit bracht hen op het idee om een film te maken over de burgemeestersmoord.

De vrijwilligers van het Wehrmachthuisje legden contact met regisseur Daan Blommers van Kameleon Films en met de Peelpioniers. Zij waren al bij enkele lokale films betrokken zoals Van Zùmmere en nie Baang, Van Je familie Moet Je Het Hebben, Jan Kwint en Wending.

Na het eerste overleg was iedereen meteen enthousiast. Dit enthousiasme werkte aanstekelijk en steeds meer mensen wilden meedoen. Uniek is dat alle cast-, crew- en productieleden vrijwillig hebben meegewerkt aan dit project. 80 Jaar na de bevrijding van Someren en Asten is de film in première gegaan!

www.wehrmachthuisje.nl

Wehrmachthuisje Kerkendijk Someren-Heide

Zoeklicht bij het Wehrmachthuisje

Kameleon
films

peelpioniers

Frame
— FILMWORKS —

125 JAAR
ENERGIETRANSITIE

VGB tankstations

ONDERGEDOKEN

Gemeentesecretaris en wethouder van Someren

In juni 1944 zocht de bezetter in Someren ambtenaren die weigerden mee te werken aan de Duitse Arbeitseinsatz. Op 17 juni belden een Duitse soldaat en een NSB'er aan bij gemeentesecretaris Jan Boerenkamp. Zijn vrouw Luce deed open en vertelde dat haar man niet thuis was. Hij lag echter boven de voordeur in een geheim kamertje met een geweer in zijn handen.

De NSB'er stelde voor om de oudste zoon, Karel van 12, mee te nemen. Dit ging Duitse soldaat te ver. "Wir nehmen keine Kinder mit". Toen ze weg waren, kwam Jan naar beneden en droeg zijn zoon op naar wethouder Marinus Wijlaars te fietsen om hem te waarschuwen.

Zijn waarschuwing was net op tijd. Toen hij weer naar huis wilde fietsen, zag Karel Boerenkamp de Duitse soldaat en de NSB'er bij het huis van Marinus Wijlaars staan. Ze waren op zoek naar ene Wijnands. Mevrouw Wijlaars gaf aan dat er geen Wijnands woonde. Vermoedelijk stond er een verkeerde naam op hun lijstje. Wijlaars is dezelfde dag ondergedoken in de veldschuur van Willem Maas in de Einderstraat. Dit is nu de Boerenkamplaan in Someren.

Jan en Luce Boerenkamp besloten ook onder te duiken. De kinderen Boerenkamp schuilden op een andere plek. Karel, Annie, Ria, Adriënne en Yvonne vluchtten die nacht naar de Stoomzuivelfabriek (nu Sonnemans) van Gerrit Vogels in het dorp. Ze bleven in de kelder van de fabriek tot het weer veilig was.

Jan Boerenkamp werd later burgemeester van Someren. De Boerenkamplaan is naar hem vernoemd.

Scènes uit de film

ROYALEIJSBOUTS

ANNO 1872

HURKMANS

G R O E P

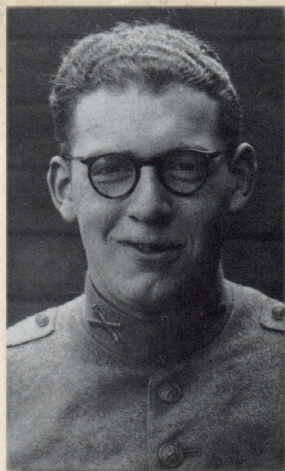
RSW.

ACCOUNTANTS + ADVISEURS

www.PLOKKERPALLETS.nl

FRITS DE BRUIJN

De 23-jarige Frits de Bruijn uit Asten werkte in het dagelijks leven in de kruidenierszaak van zijn ouders. Hij is verzetsstrijder en actief voor het pilotencentrum De Zwarte Plak in de Peel dat neergestorte geallieerde piloten verbergt.

Op 5 september 1944 saboteert hij de spoorlijn Venlo-Eindhoven samen met medeverzetsstrijder Martien van den Eijnden. Dit is voor het Duitse leger een belangrijke verbinding tussen het Roergebied en het front. Tussen Griendtsveen en Zeilberg worden ze op heterdaad betrapt door de Duitsers en vermoord. Gezien hun verwondingen zijn ze doodgeslagen.

Dokter Jacobs' verzet

Filmscène

De Somerense huisarts dokter Jacobs was actief in het verzet. Hij bracht onder andere geallieerde piloten op zijn motor naar hun onderduikadres.

FRANK DOUCETTE

van boordschutter tot icoon

Op 9 augustus 1944 werd een Amerikaanse B-17 bommenwerper neergeschoten boven Eindhoven. Boordschutter sergeant Frank Doucette raakte gewond en belandde in het onderduikerskamp 'Dennenlust' op Moorsel (Lierop).

Tijdens operatie 'Market Garden' sloot de 22-jarige Doucette zich aan bij het verzet. Tegen het einde van de oorlog ondernamen de verzetsstrijders steeds vaker in kleine groepjes expeditie tegen de Duitsers. Ze hielden NSB'ers gevangen die onderduikers hadden verraden en voerden een sabotage-actie uit op een spoorlijn. Op 19 september 1944 werd er een hinderlaag op touw gezet, waarbij een van de Duitsers gepikt machinegeweer gebruikt werd. Bij deze partizanenactie sneuvelde Doucette. Twee Nederlanders raakten gewond. Die nacht werd hij begraven achter de kerk in Lierop. Een dag later werd Lierop bevrijd. Na de oorlog werd zijn lichaam naar zijn thuisland gebracht: de Verenigde Staten. Frank Doucette zou uitgroeien tot een icoon van de Lieropse oorlogsgeschiedenis.

Scènes uit de film

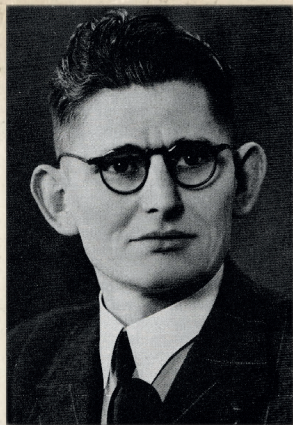
Kapelaan Geboers: aalmoezenier in onderduikerskamp 'Dennenlust'

Johannes Geboers was kapelaan in de RK parochie St. Jozef in Someren-Heide. Zoals meer geestelijken was hij actief binnen de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers. Bij zijn ouders in Asten-Heusden maakte hij kennis met Haagse onderduikers die hun kamp 'Hoogenbergen' in de bossen moesten verlaten omdat het niet meer veilig was.

Hij werd aalmoezenier in hun nieuwe kamp: 'Dennenlust' op Moorsel. Daar droeg hij de mis op, bracht er eten en sigaretten naar toe en liet er ook geallieerde piloten onderduiken. Eric Grisdale, één van de geallieerde piloten in 'Dennenlust' beschreef hoe Geboers met een kompaan hem en zijn maat 's morgens in alle vroegte achterop de fiets vanuit Someren-Heide naar 'Dennenlust' bracht. De Engelse piloot Stanley Sparkes vertelde dat Geboers hem een schuilplek bood op de zolder van een school en later ook nog onder het altaar in de kerk. De Amerikaan Frank Doucette ging in 'Dennenlust' bij hem ter communie, slechts enkele dagen voordat hij sneuvelde.

HARRIE PEETERS,

het gasmenneke

Harrie Peeters runde met zijn vrouw Mien een rijwielhandel en Butagasdepot in de Schoolstraat in Asten. Daaraan dankte hij zijn bijnaam 'het gasmenneke'.

Huize Peeters was een vluchtadres voor verzetsmensen en Engelse piloten. Ook waren er geregeld vergaderingen van de ondergrondse met als agendapunten wapens, sabotage en bonkaarten. Harrie speelde een centrale rol bij de inrichting van het onderduikerskamp 'Dennenlust' op Moorsel en zorgde voor voedsel voor de onderduikers. Verzetsstrijders Wim Gebhard en Koos Stolk, die de leiding hadden over kamp 'Dennenlust', zaten in 1943 een tijd bij de familie Peeters ondergedoken.

Klok van burgemeester Smulders staat plotseling stil

“Met de bouw van het nieuwe raadhuis in 1935 heeft een doodgewone wandklok een plaatsje gekregen op de secretarie. Regelmatig tikte ze de tijd en de gemeentebode Wout van de Voort zorgde ervoor dat ze nimmer afliep. Edoch...in de nacht van 14 op 15 augustus 1944, precies op het stervensuur van burgemeester Smulders, vertikte deze klok het en stond voor de eerste maal stil...”

Een tragische bijzonderheid was ook dat de burgemeester op dezelfde plaats zijn leven verloor waar hij bij het aanvaarden van zijn ambt in 1926 feestelijk was ingehaald.

Uit: nieuwsblad voor de Sumerense militairen in Indië

KINDEREN OVERLIJDEN

in Ommelse schuilkelder door granaatinslag

De bevrijding leek nog ver weg in Asten in de nacht van woensdag 20 op donderdag 21 september 1944. Granaatvuur had een ravage aangericht. Op donderdag werd Asten geëvacueerd. En 's avonds het kerkdorp Ommel dat een populaire Maria bedevaartplaats is. "Das ganze Heiligtum geht kaputt", hadden de Duitsers gezegd.

Op 't Ommels Eindje hebben de kinderrijke gezinnen Klaus en Michiels een gezamenlijke schuilkelder: een diepe sloot tussen de boerderijen. Stro op de bodem, aan de bovenkant provisorisch afgedekt met takken en mutserd*. De kinderen gebruiken het soms als speelhuisje. Die donderdagavond wordt in Ommel gewikt en gewogen; vluchten voor het naderende oorlogsgeweld of niet?

Pastoor Vogels en zijn huishoudster vertrekken naar Vlierden en nemen het mirakelbeeldje van Onze Lieve Vrouw van Ommel, Troosteres in Elke Nood mee. Veel gezinnen vertrekken ook, die van 't Ommels Eindje blijven. Nu moet hun schuilkelder zijn nut bewijzen. De gezinnen slapen niet veel die nacht. In de ochtend gaan ze terug naar huis. Rond kwart voor 11 wordt het krijgsgeweld weer zo hevig dat de gezinnen Klaus en Michiels opnieuw de schuilkelder in vluchten. Plots is er een grote ontploffing. Een granaat raakt een van de twee dikke lindebomen pal achter de schuilkelder. Het projectiel valt stil en recht naar beneden, waar de ontploffing in de sloot dood en verderf zaait. De ontreddering is compleet.

Monument aan de kennisstraat in Asten-Ommel

Acht kinderen zijn op slag dood; daarnaast zijn er zes gewonden, van wie vijf ernstig. Van hen sterven er later nog drie. Het gezin Michiels verliest Miet (19), Thea (15), Louis (14), Hendrik (13), Nella (11) en Martien (6). Dora (8) is zwaargewond. Na enkele weken sterft moeder Helena (46) van verdriet. In het gezin Klaus is het net zo'n drama. Jan (12), Leo (11), Anna (9) en Dina (8) overlijden. Martien (7) en zijn zusje Riet (5) zijn zwaargewond, maar overleven.

De hulpverlening heeft last van het voortdurende strijdgewoel. De zwaargewonde slachtoffers kunnen op zaterdag pas naar ziekenhuizen gebracht worden. Dat is een tocht met hindernissen. Dora Michiels: "Moeder en ik werden die dag in een zwarte auto met witte vlag door de frontlinie geloodst. Om de tien meter lag een dood paard op de weg. Om ons door te laten moesten Engelse soldaten de paarden van de weg aftrekken. Ook lagen er veel Duitse militairen."

** Mutserd is een takkebos die vroeger werd gemaakt om stookhout te verzamelen, om bijvoorbeeld de wasketel te stoken.*

Detail van het monument aan de kennisstraat in Asten-Ommel

DE SLAG OM SLUIS 11

De geallieerden waren vastbesloten om Nederland te bevrijden. Op woensdag 20 september 1944 waren ze in het Belgische Achel. De opmars ging richting Leende en Heeze. Daarna was Someren aan de beurt.

Een ooggetuige: *“Zonder ophouden stroomde de vloed Engelse voertuigen het dorp in. Een gedeelte reed door de Boschlaan naar den Somerschen weg.”*

De Engelsen richtten zich op de bruggen Sluis 10 en Sluis 11 in het gebied van Lierop, Someren en Asten. Sluis 11 ligt in het kanaal ‘de Zuid-Willemsvaart’ ten zuiden van Helmond, tussen Someren op de westelijke oever en Asten op de oostelijke. Toen de Engelse tanks aankwamen bij Sluis 10 bleek de brug opgeblazen. De Tommy’s probeerden het toen bij Sluis 11, ook deze werd - vlak voor aankomst - door de Duitsers opgeblazen.

Een brug, waarschijnlijk over de Sterkselse Aa, stortte door het zware verkeer in. De opmars werd daarna via een alternatieve route voortgezet. De eerste troepen bereikten Someren via de Vaarselstraat en de Speelheuvelstraat vlak voor het donker op 20 september. De militairen reden ook over de Kanaalstraat en over de parallel gelegen Schoolstraat. Destijds begon de Schoolstraat bij de Speelheuvel, waar nu de Avennelaan loopt. Zes boerderijen en een dubbele gemeentewoning aan deze twee straten werden verwoest tijdens de bevrijdingsdagen.

*Shermantank en infanterie bij Asten
Bron IWM (B 10298)*

Op 21 september rond 12.00 uur gaven de Duitsers het bevel Asten te evacueren. Iedereen moest voor 16.00 uur weg zijn. De Engelsen begonnen die avond met het overzetten van de eerste twee compagnieën om het bruggenhoofd te maken. Ze staken het kanaal over via de sluisdeuren en met aanvalsbbootjes. In de nacht begon de Duitse tegenaanval vanuit Asten. Hierbij wisten de Duitse eenheden de Britse posities te infiltreren. De Engelsen beantwoordden de aanval met zwaar artillerievuur. Om de tanks te kunnen laten passeren werd in de nacht van 21 op 22 september een Baileybrug aangelegd bij de sluis. Even was er nog een Duitse tegenaanval, waardoor het werk aan de brug gestaakt moest worden. In de vroege ochtend was de brug klaar. Nog dezelfde dag kwam er een tweede brug over het kanaal en konden de tanks naar Asten rijden.

De eerste tank werd beschoten met zwaar machinegeweer- en bazookavuur. De twee volgende tanks kwamen vast te zitten. De tweede groep tanks wist Asten wel te bereiken, weliswaar flink gehavend. Ze reden via de Wilhelminastraat en de Markt richting Ommel. Tegen de avond waren er nog enkele tegenaanvallen van de Duitsers. Maar Someren en Asten waren bevrijd!

*Shermantank en infanterie over de Baileybrug bij Someren
Bron IWM (B 10291)*

DE KLOKKENVORDERING

in Asten

Duitsland had te weinig grondstoffen om oorlog te voeren. Rijksmaarschalk Göring bepaalde al vóór de oorlog dat grondstoffen voor de oorlogsindustrie 'zowel in eigen land als in de te bezetten gebieden' in beslag genomen moesten worden.

Na de capitulatie van Nederland eiste de bezetter bestaande klokkenlijsten op.

In Asten begon de klokkenvordering op 25 november 1942 in bedevaartplaats Ommel met het ophalen van twee klokken. De dag erna was de klok van Asten-Heusden aan de beurt. De klokken van de kerkdorpen verdwenen alle drie naar Hamburg en kwamen niet terug. Van de vier klokken uit de RK Kerk H. Maria Presentatie in Asten zijn er op 26 november 1942 drie uit de toren gehaald en afgevoerd.

Hoewel de kerk van Asten ten tijde van de bevrijding dus nog maar één klokje had, beierden met kerstmis 1944 alweer vier klokken vanuit de kerktoren. Klokkengieter Tuur Eijsbouts en zijn vervoerder Johan Loomans hadden snel drie klokken in de toren laten hijsen die ze tijdens de oorlog verborgen hadden.

Na de bevrijding van Brabant werd de Mariaklok in 1945 in Tilburg opgehaald en weer 'naar huis' gebracht. In 1945 kwam ook de tweede geroofde klok terug. In 1948 goot klokkengieterij B. Eijsbouts drie nieuwe klokken plus een Angelusklokje. Waarschijnlijk zijn toen de oorspronkelijke klokken 2 en 4 omgesmolten.

Mariaklok Asten

Nieuwe klokken voor de Lambertuskerk in Someren

ZWARTE VERF

vermomt bronzen beelden

Zwart geverfd

De Duitsers vorderden naast bronzen klokken ook bronzen beelden om te gebruiken voor de wapenindustrie. Om dat te voorkomen, werden bronzen beelden vaak zwart geverfd. Zo was niet zichtbaar dat ze van brons waren. Het Heilig Hartbeeld bij de pastorie in Someren was ook zo vermomd in oorlogstijd.

Gerestaureerd en gereinigd

Scène uit de film, het schilderen van bronzen beelden

HINDERLAAG

leidt tot liquidatie landwachters

In de nacht van 29 op 30 juli 1944 verscheen een auto met leden van een knokploeg van het verzet uit Boekel, St. Anthonis en Lieshout op het gemeentehuis van Gemert. Een van de verzetsstrijders droeg het uniform van een Duitse Ober-Feldwebel, twee anderen gaven zich uit voor SD-agenten. Ze vroegen een aantal landwachters mee te gaan om Joodse onderduikers op te halen.

Vier Gemertse landwachters reden mee naar de afgelegen boerderij aan de Liesdijk onder Beek en Donk. Een van hen kreeg onderweg argwaan en stapte uit omdat hij zogenaamd moest plassen. Drie landwachters en een 'SD'er' liepen na aankomst naar de boerderij. De auto reed terug naar Gemert om - zoals afgesproken - nog twee landwachters op te halen.

Andere leden van de verzetsgroep zaten verborgen in een sloot vlakbij de boerderij. Op een afgesproken teken kwamen ze tevoorschijn. Twee landwachters werden doodgeschoten, een derde kon vluchten.

*Behalve de moord op de burgemeesters zijn ook gevangenen omgebracht
als vergelding op de moord op de landwachters*

WILLEM HOEBEN

werd vermoord vanwege zijn schuilkelder

Willem Hoeben had een schuilkelder op de Ruiter in Someren. Tijdens een razzia op 17 juni 1944 werd hij met enkele anderen opgepakt en overgebracht naar kamp Vught. Pastoor Van den Heuvel was er op dat moment ook, maar wist te ontkomen door een korenveld in te vluchten.

Via Den Bosch en Amersfoort kwam Hoeben in concentratiekamp Neuengamme in Duitsland terecht. De gevangenen moesten daar tankgrachten graven en sneeuw ruimen onder erbarmelijke omstandigheden. Op 19 september 1945 kreeg de familie Hoeben het bericht dat hij op 6 februari 1945 in kamp Versen was overleden. Dat hij medemensen in nood aan een schuilplaats had geholpen, kostte hem zijn leven.

Willem Hoeben en zijn vrouw Maria (Miet) Hoeben - van den Heuvel

berkvens
DEURSYSTEMEN

JUMBO

Remco Bennenbroek

Écht lokaal betrokken!

 PLUS
Erik Gorissen

allcolor

grafische totaaloplossingen
www.allcolor.nl

**BERKVENS
BANDEN**
NIEUWE & GEBRUIKTE AUTOBANDEN

sumrin
met recht
dichtbij

Multi Auto

WVS

hoveniersbedrijf

GECRASHTE ENGELSE PILOOT

in de tuin van de familie Kanters

In een luchtgevecht tussen geallieerde bommenwerpers en Duitse nachtjagers crasht de Engelse Lancaster ED701 PM-B2 op 23 augustus 1943 's nachts boven Asten.

De piloot van het toestel belandt in de tuin van de familie Kanters tussen de put en de pruimenboom aan de Polderweg in Asten.

Zoon Bert moet het van zijn moeder melden op het gemeentehuis. Daar wordt hij doorverwezen naar de crashplek bij het kasteel om zijn verhaal te doen. Kort daarna komen Wehrmachtsoldaten naar de familie Kanters toe om het stoffelijk overschot veilig te stellen. De Duitsers dekken het lichaam bewust niet af, want iedereen mag zien dat het om een dode vijand gaat. Vader Jan Kanters is woedend dat hij op zijn eigen erf niets te zeggen heeft, maar weet dat hij moet inbinden. De familie Kanters vindt het verschrikkelijk hoe de Duitsers met de dode piloot omgaan. Zijn kleren knippen ze van zijn lijf en hij wordt in een veel te kleine kist gepropt.

Zoon Piet wil de gesneuvelde piloot herdenken en timmert een kruis voor onder de pruimenboom. Het kruis biedt in zijn ogen wat tegenwicht aan de respectloosheid van de Duitsers voor de piloot. In de loop van de tijd timmert hij geregeld nieuwe kruisen om 'hun Engelsman' in ere te houden. Het beeld van het kisten dat hij zag als kind, blijft altijd op zijn netvlies staan.

Een Lancaster

ARBEITSEINSATZ IN ZEELAND:

werken aan de Atlanticwal

De Somerense burgemeester Smulders ontving op 16 mei 1944 een brief van de Deutsche Dienststelle beim Arbeitsamt Eindhoven. Hierin werd hem opgedragen op 22 mei 1944 dertig 'Arbeitskräfte' te verzamelen om in Zeeland te gaan werken. De gemeente reageerde dat er nauwelijks arbeiders beschikbaar waren en dat ze hooguit een oproep konden doen om vrijwilligers te werven.

Helaas voor de bezetter reageerde er geen enkele belangstellende op de oproep. Waarschijnlijk leidde dit tot een razzia op 9 juni 1944. In totaal 11 personen, waaronder de burgemeester zelf, werden opgepakt en naar Haamstede gebracht voor de Arbeitseinsatz. De dwangarbeiders moesten palen zetten als kustverdediging, zodat de geallieerden daar niet konden landen. Burgemeesters Smulders schreef naar zijn vrouw dat zij zijn 'vetlederen schoenen' moest opsturen, zodat hij niet meer in het zeewater hoefde te staan.

Somerenaar Noud van der Graft stuurde op 20 juni 1944 een brief naar het gemeentehuis waaruit bleek dat ze er het beste van maakten: "We houden de moed er in. En we trekken 'de lijn' zo hard we kunnen. We zullen ons niet overwerken en ik kan iedereen een vakantie aan zee aanbevelen".

De Somerense bevolking leefde enorm mee met de palenzetters. Ze ontvingen veel distributiebonnen en levensmiddelen. Een nieuwe groep vrijwilligers vertrok op 10 juli 1944 naar Zeeland als aflossing van de eerste. Burgemeester Smulders kondigde met een telegram aan dat de 'Werkgroep Someren' op 12 juli 1944 weer thuis zou zijn. Heel het dorp liep uit om hen te verwelkomen. De burgemeester wilde zijn inwoners toespreken, maar was te ontroerd om iets te zeggen.

Palen aan het strand

LIED

burgemeesters Wijnen en Smulders

De burgemeesters werden door de Duitsers ingelijfd voor de Arbeitseinsatz in Burgh-Haamstede (Zeeland). Stiekem maakten zij een lied: het clublied van de palenzetters.

I

Wij zijn de palenzetters,
de redders van ons land,
Geen Tommy durft meer landen,
hier op het Zeeuwsche strand.
Hetgeen wij hier presteren,
het is fenominaal.
Wij zetten met z'n allen,
per dag één dunne paal.

Refrein

Hier in 't Peelkwartier,
wij maken steeds plezier.

II

Veel eten, weinig werken,
dat is hier onze leus.
Ze zijn ons komen halen,
maar maakten slechte keus.
Den heelen dag maar zuchten,
dat kunnen wij zoo goed.
Maar als de dag ten eind is,
dan klinkt uit frisch gemoed:

Refrein

III

En als het werk gedaan is,
trekt heel de bende mee.
Wij gaan dan naar de 'Wielewaal',
ons huisje aan de zee.
Daar gaan wij saam dineren,
pagetti^{auif}, pap of soep.
En 's avonds in het strooien nest,
dan zingt de heele troep:

Refrein

IV

Maar is het leed geleden
en gaan wij huiswaarts toe.
Naar vrouw, naar kind, naar meisje,
naar vader of naar moe.
Dan blijft toch onze vriendschap,
bij niemand dooft ze uit.
Ons lied blijft steeds weerklinken
en ieder galmt het uit:

Refrein

SCÈNES UIT DE FILM

WOORDJE VAN

Daan Blommers: regisseur & scenarioschrijver

Iets meer dan twee jaar geleden begonnen we aan dit prachtige project, zonder dat we toen echt wisten waar we aan begonnen. Eén ding stond vast: we waren vastberaden om er iets moois van te maken. Wat we echter nooit hadden kunnen voorspellen, is dat het project zo'n enorme omvang zou krijgen. Terugkijkend ben ik ontzettend trots op wat we hebben neergezet, niet alleen op de film zelf, maar ook op het hele team dat hieraan heeft meegewerkt.

We vormden een diverse groep mensen en dat was misschien wel onze grootste kracht: de vrijwilligers. Van ervaren mensen uit de filmwereld tot degenen die voor het eerst op een set stonden, iedereen droeg zijn steentje bij. Het voelde als een project van ons allemaal, waarbij iedereen zijn eigen verantwoordelijkheid nam. Het was werkelijk een feest om met zo'n gemotiveerde groep mensen op de set te staan. Uit de grond van mijn hart wil ik iedereen bedanken voor hun toewijding. Zonder hen had dit project nooit kunnen slagen.

Als jonge regisseur was dit ook voor mij een grote uitdaging. Om u een idee te geven van de omvang: de draaidag van de openingsscène, de veldslag, was qua budget en hoeveelheid mensen groter dan het complete project Van Zùmmere en nie Baang. Ik ben stichting Wehrmachthuisje Someren-Heide, en in het bijzonder Ad van Seggelen en Gerard Verdonschot, zeer dankbaar voor deze kans. Ook wil ik de families Eijsbouts, Smulders en Wijnen bedanken voor hun vertrouwen in ons om dit verhaal te mogen vertellen.

Het schrijven van het scenario bleek een van de grootste uitdagingen. De film heet 'Burgemeestersmoord', dus iedereen weet wat de climax is. Hoe maak je een verhaal spannend als het eindpunt al bekend is? De prijs van vrijheid werd het thema dat in elke scène terugkomt, zowel letterlijk als in de onderliggende boodschap. Hoewel het verhaal historisch is, ben ik een filmmaker, geen documentairemaker. Het was daarom belangrijk om ruimte te hebben voor mijn eigen creatieve interpretatie, zodat ik het verhaal zo krachtig mogelijk kon vertellen. Het verhaal van de burgemeesters leent zich perfect voor een film. Ik hoop dat het publiek dit ook ervaart.

Maar boven alles hoop ik dat u, na het zien van de film even stil bent. Dat u, al is het maar voor een moment, nadenkt over wat u hebt gezien. En dat u beseft dat dit echt gebeurd is. Er zijn mensen die dit daadwerkelijk hebben meegemaakt. Het zijn helden die nooit vergeten mogen worden.

Daan Blommers

HET MAAKPROCES

stilte op de set, en.....actie

Het maken van een film als deze kent verschillende fasen: de voorbereiding, de draaiperiode en de montage. Elk van deze fasen was essentieel om het project tot een goed einde te brengen. Wat het bijzonder maakte, was dat we niet alleen werkten met ervaren professionals, maar ook met mensen die voor het eerst aan een filmproject meededen. Dit vroeg om gedegen voorbereiding en begeleiding.

Vorbereiding

De voorbereidingsfase begon met intensief onderzoek. Ad van Seggelen speelde hierin een cruciale rol. Hij nam de leiding en zorgde ervoor dat we zoveel mogelijk te weten kwamen over het waargebeurde verhaal dat de basis is van de film. Dit vergde veel historisch onderzoek dat uiteindelijk werd omgezet in een scenario.

Naast het schrijven van het scenario was het vinden van de juiste cast een belangrijk onderdeel van de voorbereiding. Er zijn audities georganiseerd en er is een diverse groep acteurs samengesteld. Om hen goed voor te bereiden, zijn intensieve repetities en teamweekenden gehouden. Deze sessies waren erop gericht iedereen vertrouwd te maken met hun rol, de werkwijze op de set en het verhaal dat we wilden vertellen. Of het nu ging om acteren of het begrijpen van de historische context, iedereen moest weten wat hem of haar te wachten stond.

Draaiperiode

De draaiperiode was misschien wel de meest intensieve fase van het hele proces. Er waren in totaal 30 draaidagen. Sommige dagen begonnen vroeg in de ochtend en eindigden pas diep in de nacht. Er waren momenten waarop we de zon zagen ondergaan én weer opkomen, wat prachtige beelden opleverde, maar ook veel energie kostte.

Scène uit de film

De draaidagen varieerden van kleine intieme scènes met slechts een handvol acteurs tot grootse opnames met meer dan honderd figuranten. Een voorbeeld hiervan is de veldslag in de openingsscène; een groots opgezette draaidag met enorm veel mensen en middelen. Het was een uitdaging om iedereen op de juiste plek te krijgen en ervoor te zorgen dat alles soepel verliep. Toch waren alle opnames, groot of klein, even belangrijk voor het vertellen van het verhaal.

Montage

Nadat alle opnames waren afgerond, begon de laatste fase: de montage. Dan komt de film pas echt tot leven. De ruwe beelden, die uit verschillende hoeken en perspectieven waren opgenomen, moesten nu een vloeiend geheel worden. Elke scène werd zorgvuldig bekeken en gemonteerd om het verhaal zo krachtig mogelijk over te brengen.

De eerste versie van de film duurde bijna tweeënhalf uur. Hoewel we veel mooie scènes hadden, moesten we beslissen over wat wel en niet in de definitieve film terecht zou komen. Deze keuzes waren niet gemakkelijk; elke scène had zijn eigen waarde, maar de spanningsboog van de film moest behouden blijven. Er zijn daarom scènes verwijderd.

Wilt u meer weten over het proces achter de schermen, bekijk dan de **Making-of**
Via de QR-code krijgt u toegang tot exclusieve beelden en interviews met het team.

Aan het werken op de set

BRONNEN

Stichting Wehrmachthuisje Someren-Heide
Traces of War
Brabants Erfgoed
Annie van Gestel-Boerenkamp
Piet Sniijders
Gerard Geboers

Boeken:

Gevels zonder vlag, Hoefnagels, T. e.a.
Geschiedenis van Someren in de Tweede Wereldoorlog, Joosen, W. e.a.
Gemert bezet, Gemert bevrijd, Kimmenade-Beekmans, A. van de
De Vonder - 60 jaar bevrijding, Tesselaar, H. e.a.
De Peel onder vuur, Geboers, G. e.a.

Colofon

Redactie: Gerard Verdonschot en Daan Blommers
Eindredactie: Linda Looijmans
Vormgeving: Sjaak Bekx
Druk: HelloPrint / Drukzo

SPONSOREN BIJ NAAM

*Paul van der Weerden Fysiotherapie
*TAK Administratie B.V.
*Broviand BV

het
cultuurfonds

WIST U DAT

ER

291

FIGURANTEN HEBBEN MEEGESPEELD?

